گزارشی از بررسی خشونت میان مردم

همه باهم غریبه‌اند

نزاع و معما

پیچیدگی‌ها و استرس‌های زندگی از عوامل مهم ایجاد تنش در بروز خشونت میان مردم به شمار می‌آید. کارشناسان خشونت را استفاده عمدی از نیرو و قدرت فیزیکی یا تهدید روی خود یا شخص دیگر یا افراد یک گروه یا اجتماع می‌دانند که می‌تواند بدون صدمات یا با احتمال ایجاد جراحت، مرگ، صدمه روحی و روانی، نقصان رشد یا محرومیت منجر شود. اما ایجاد خشونت ریشه‌هایی دارد که اگر مانعی برای آن نباشد به سرعت رشد می‌کند. به اعتقاد کارشناسان فقر، فرهنگ، تبعیض و قدرت‌طلبی، بی‌پروایی، یاغی گری، قانون‌گریزی از انواع این ریشه‌هاست.

■ **صاحب نظران اجتماعی دلایل زیر را به عنوان جرقه هایی در ایجاد نزاع و درگیری بیان می‌کنند:**

مسائل ناشی از عدم رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی و تصادفات، بدهکاری، اختلافات مالی، جرم‌های سیاه، خشونت و خصومت قبلی، مزاحمت‌های خیابانی، اختلافات ملکی و مالی، زورگیری، عدم رعایت حقوق دیگران، مسائل همسایگی و آپارتمانی و بسیاری دیگر.

میان سن افراد و شروع نزاع هم رابطه مستقیم وجود دارد، یعنی تعداد درگیری در سنین نوجوانی و جوانی بیشتر است که کارشناسان آن را ناشی از غرور جوانی، نابختگی و به‌کار نبردن عقل به جای احساس دانسته‌اند. همچنین با تکیه بر گزارش‌های مراکز قانونی کشور گفته می شود درگیری‌ها در فصل‌های گرم سال درمردان به اوج خود رسیده و در زمستان کاهش محسوسی می‌یابد.

آمارهای نزاع

هواکنون به گفته مقامات قضایی میزان پرونده‌های ناشی از نزاع و دعوا در تمام استان‌های کشور در صدر جرائم وارده به دستگاه قضایی قرار دارد. مثلاً در شهر کرج و استان تازه‌تأسیس البرز ایراد ضرب و جرح عمدی و نزاع، حوادث غیرعمد، سرقت، استعمال و خرید و فروش مواد مخدر و چک بلامحل به ترتیب به عنوان عمده‌ترین جرائم کرج مطرح است.

معاینات بالینی پزشکی‌قانونی در سال ۱۳۸۸

مراجعه به پزشکی‌قانونی برای انجام معاینات مربوط به نزاع

به اعتقاد کارشناسان به این تعداد باید تعداد بسیار زیاد دعواهایی را که هر روز در محیط‌های مختلف از تاکسی گرفته تا در خانه، محیط کار و... اتفاق می افتد و منجر به جراحت‌های جسمی برای رفتن به پزشکی‌قانونی نمی‌شود اضافه کرد.

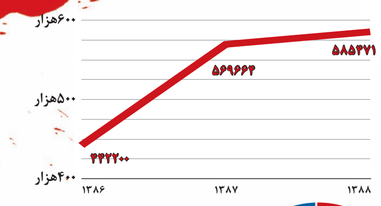

مراجعه به پزشکی‌قانونی برای معاینات مربوط به ضرب و جرح شامل معاینات اولیه نزاع، حوادث کار، معاینات مجدد، تعیین نقص عضوی و ارش در شش‌ماهه نخست سال ۱۳۸۹

۲۶۰۶۵۶ نفر

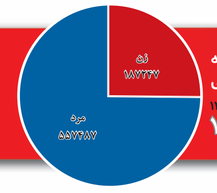

مراجعه به پزشکی‌قانونی
آمار شش ماهه نخست سال ۱۳۸۹
۷۴۴۷۳۴

سلاح سرد

طبق آمارهای ارائه شده از سوی نیروی انتظامی بیشترین خشونت‌ها و جرائم کشور در حال حاضر با سلاح سرد و چاقو رخ می‌دهد. سلاح سرد شامل سرنیزه، چاقو، قداره، قمه، پنجه بوکس و انواع و اقسام وسایلی می شود که این روزها بسیاری از آن را در دست و جیب جوان‌ها و افراد مختلف می‌بینیم. سردار ساجدی‌نیا فرمانده نیروی انتظامی تهران بزرگ چند ماه پیش گفت که اصلی‌ترین ابزار وقوع جرائم خشن سلاح سرد است.

■ **نظر کارشناس**

فرسد فدایی روانشناس:
«حمل‌کنندگان سلاح سرد اصولاً افرادی هستند با مشکلات شخصیتی و ضد اجتماعی که تسلط به نفسانیت خود ندارند و در مهار انگیزه‌های ناگهانی ناتوانند و به همین دلایل در درگیری‌ها به صورت خشونت‌آمیز از سلاح همراه خود استفاده می‌کنند.

او می‌گوید: « بعد از اقدامات و پیشگیری‌های کوتاهمدت باید اقدامات درازمدت برای ایجاد امنیت داشته باشیم. برای نمونه از بین بردن زمینه‌های پرخاشگری، آموزش مهارت‌های اجتماعی و ارتباطی و آموزش روش‌های حل مسأله که به جای درگیری فیزیکی، افراد مشکلات‌شان را با گفت‌وگو حل کنند.»

■ **نبود قوانین بازدارنده**

به نظر کارشناسان نبود قوانین سخت و بازدارنده در کشور یکی از علت‌های گسترش استفاده از چاقو و سلاح سرد است. در حال حاضر حمل، نگهداری و ساخت سلاح سرد جرم محسوب نمی‌شود. طبق ماده ۶۱۷ قانون مجازات اسلامی استفاده چاقو تنها برای تظاهر به قدرت‌نمایی، ایجاد مزاحمت، اخاذی، تهدید یا کاربرد آن در دعوا جرم بوده و فرد به حبس از شش ماه تا دو سال و ۷۴ ضربه شلاق محکوم می‌شود.اما به نظر کارشناسان این قانون کافی نیست و باید قوانین سختگیرانه‌تری برای حمل، نگهداری و ساخت سلاح سرد در کشور تصویب شود. در سال ۸۶، لایحه‌ای تحت عنوان «ممنوعیت حمل، فروش و توزیع سلاح سرد» به مجلس هفتم ارائه شد و در خرداد ماه همان سال هم یک فوریت آن به تصویب رسید اما با پایان یافتن عمر مجلس هفتم، رسیدگی به این لایحه هم ناکتون مسکوت مانده است.

«سردار سید حسن بتولی» رئیس پلیس آگاهی ناجا می‌گوید: «تصویب این لایحه در آینده موجب کاهش جرائم در جامعه می‌شود. در حال حاضر وجود سلاح‌های سرد به عنوان یک جرم قانونی کمتر مطرح است و اگر این موضوع به عنوان یک قانون مطرح باشد، مجرمان در مقابل مجازات‌های متناسب با جرم خود قرار می‌گیرند.»

نکته
اصلی‌ترین ابزار وقوع جرائم خشن از قبیل نقاوت به شدت زورگیری، سرقت‌های ناعم، آدم‌ربایی، زایمان‌ربایی و قتل با سلاح سرد و وقوع قتل‌های سال ۸۷ بیش از سهم جنگ‌های وقوع زایه خود اختصاص داده است

۱۸ سال
اغلب حاملان سلاح سرد را جوانان تشکیل می‌دهند و میانگین سنی آنها کمتر از ۱۸ سال است.

پس از اعلام اجرای طرح برخورد با حاملان سلاح سرد در شهریور ماه ۸۹ به مدت یک هفته در تهران یک هزار و ۴۶۹ تن از حاملان سلاح سرد و کشف ۲هزار و ۶۳۰ قبضه چاقوی غیرمتعارف به دست آمد.

دستگیری ۱۲۶۹ نفر چاقوکش در یک‌هفته در تهران

مرگ در اثر ضربه چاقو

رئیس سازمان پزشکی‌قانونی با اعلام رشد ۲۳/۵ درصد مرگ ناشی از سلاح سرد در شش ماه نخست سال ۸۹ نسبت به سال ۸۸ در شش ماهه نخست سال ۸۹، ۶۲۵ نفر به وسیله سلاح سرد جان خود را از دست داده‌اند. در شش ماه نخست سال ۸۸ این رقم ۵۰۶ نفر بوده است.

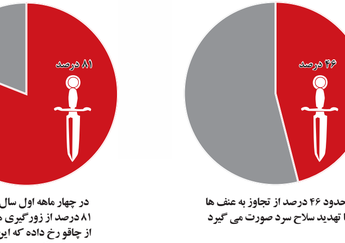

درصد قتل‌هایی که با سلاح سرد صورت می‌گیرد

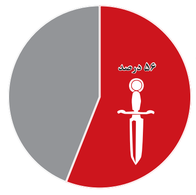

در تهران ۵۶ درصد از قتل ها به وسیله سلاح سرد رخ می‌دهد که این آمار از میانگین کشوری نیز بیشتر است

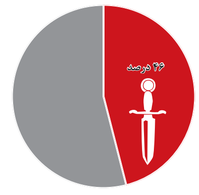

حدود ۴۶ درصد از تجاوز به عنف ها با تهدید سلاح سرد صورت می گیرد

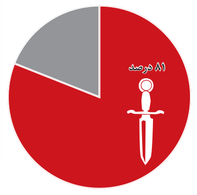

در چهار ماهه اول سال ۸۹حدود ۸۱ درصد از زورگیری ها با استفاده از چاقو رخ داده که این آمار نشان می‌دهد زورگیری به وسیله سلاح سرد نسبت به گذشته افزایش یافته است

قتل

عوامل فرهنگی و اجتماعی، عوامل ارثی و حتی زمینه خانوادگی بر ایجاد رفتارهای پرخاشگرانه تاثیر دارند. هر جرمی انگیزه متفاوتی دارد، اما به طور کلی ناراحتی‌های عصبی و پایین آمدن آستانه تحمل دلیل اصلی بسیاری از قتل‌هاست. دکتر «حسین باهر» فرانشناس می‌گوید: «مشکلات اجتماعی و اقتصادی سبب می شود که افراد در اولین عکس‌العمل به آخرین راه فکر کنند.»

به عنوان مثال علل درگیری‌های خانوادگی از سوی سرهنگ مصطفایی معاون مبارزه با جرائم جنایی پلیس آگاهی ناجا این طور عنوان می شود: «اعتیاد، روابط غیرمتعارف، برخوردهای غیرمنطقی، خشن و تحقیرآمیز و گمان و ظن بیجا و سعی درحل مشکلات و اختلافات از طریق خشونت از جمله مواردی است که اثار و تبعات منفی به دنبال داشته و در برخی موارد منجر به وقوع جرائمی همچون قتل می‌شود.»

■ **کارشناسی**

دکتر«مصطفی تبریزی» روانشناس می‌گوید: «غیرتی بودن و دفاع از آبروی خانواده علت‌هایی است در انجام قتل‌های خانوادگی عنوان می شود.» «مجید ابهری» مشاور اجتماعی کمیسیون مجلس هم با بیان اینکه اعتیاد و مصرف مواد روانگردان صنعتی مهم‌ترین عامل قتل قتل‌هاست. دکتر «حسین باهر» فرانشناس می‌گوید: «مشکلات اجتماعی و اقتصادی سبب می شود که افراد در اولین عکس‌العمل به آخرین راه فکر کنند.»

به عنوان مثال علل درگیری‌های خانوادگی از سوی سرهنگ مصطفایی معاون مبارزه با جرائم جنایی پلیس آگاهی ناجا این طور عنوان می شود: «اعتیاد، روابط غیرمتعارف، برخوردهای غیرمنطقی، خشن و تحقیرآمیز و گمان و ظن بیجا و سعی درحل مشکلات و اختلافات از طریق خشونت از جمله مواردی است که اثار و تبعات منفی به دنبال داشته و در برخی موارد منجر به وقوع جرائمی همچون قتل می‌شود.»

■ **کارشناسی**

دکتر«مصطفی تبریزی» روانشناس می‌گوید: «غیرتی بودن و دفاع از آبروی خانواده علت‌هایی است در انجام قتل‌های خانوادگی عنوان می شود.» «مجید ابهری» مشاور اجتماعی کمیسیون مجلس هم با بیان اینکه اعتیاد و مصرف مواد روانگردان صنعتی مهم‌ترین عامل قتل قتل‌هاست. دکتر «حسین باهر» فرانشناس می‌گوید: «مشکلات اجتماعی و اقتصادی سبب می شود که افراد در اولین عکس‌العمل به آخرین راه فکر کنند.»

به عنوان مثال علل درگیری‌های خانوادگی از سوی سرهنگ مصطفایی معاون مبارزه با جرائم جنایی پلیس آگاهی ناجا این طور عنوان می شود: «اعتیاد، روابط غیرمتعارف، برخوردهای غیرمنطقی، خشن و تحقیرآمیز و گمان و ظن بیجا و سعی درحل مشکلات و اختلافات از طریق خشونت از جمله مواردی است که اثار و تبعات منفی به دنبال داشته و در برخی موارد منجر به وقوع جرائمی همچون قتل می‌شود.»

■ **کارشناسی**

دکتر«مصطفی تبریزی» روانشناس می‌گوید: «غیرتی بودن و دفاع

قتل در کشور به وقوع می پیوندد. او همچنین متوسط قتل در کشور را ۲/۵ نفر در ۱۰۰هزار نفراعلام کرده بود. همچنین در شهریور سال ۱۳۸۷ جانشین فرمانده وقت ناجا سردار ذوالفقاری که هم‌اکنون ریاست پلیس مرزبانی کشور را برعهده دارد بدون اعلام تعداد قتل‌ها از میانگین روزانه شش قتل در کشور خبر داده بود. در این سال ها مسوولان ناجا آمار قتل را عددی محرمانه می‌دانند و تنها به ذکر درصد رشد یا کاهش آن نسبت به گذشته اشاره می‌کنند. اما به اعتقاد کارشناسان اجتماعی داده‌های آماری و اتفاقات بیرونی جامعه بیانگر چیز دیگری است. البته این ندادن آمار قتل در کشور باعث شد که دادستان شهرتهران هم به این موضوع در ماه‌های گذشته اعتراض کند.

«عباس جعفری دولت‌آبادی» دادستان تهران با انتقاد از نبود مرجعی مشخص برای ارائه آمار جنایی گفت: نرخ قتل و سرقت وجود ندارد. چرا مردم باید از آمار گرانی، طلاق، نابسامانی اجتماعی، تعداد زنان نابارور، مردان بیکار و... مطلع باشند اما نرخ سرقت و قتل را ندانند.

قتل های بدون انگیزه قبلی

طبق اعلام نظر مقامات و فرماندهان پلیس آگاهی کشوردر سال ۸۸ حدود ۶۸ درصد از قتل های کشور بدون برنامه ریزی و انگیزه قبلی به وقوع پیوسته است حال انکه این آمار در سال ۸۷ از سوی فرماندهان پلیس ۵۰ درصد اعلام شده بود.

خشونت و قتل در کدام شهرها و استان ها بیشتر است

در پرونده قتل، استان‌های اصفهان، تهران بزرگ، خوزستان و سیستان و بلوچستان به ترتیب بیشترین آمارها را به خود اختصاص داده‌اند. حدود ۳۰ درصد از قتل‌های شش ماهه نخست سال جاری ۸۹ ، خانوادگی بوده است.۲۴ درصد قتل‌های استان تهران هم در شش ماه سال ۸۹ خانوادگی بوده است.

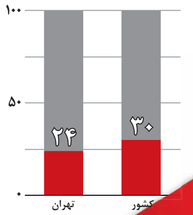

در سال ۸۷ میانگین سنی قاتلان ۲۰ تا ۳۰ سال بوده است.

بیشترین قتل‌های خانوادگی به وقوع پیوسته در شش‌ماه نخست امسال مربوط به قتل زن توسط شوهر است.

درشش ماهه اول سال ۸۹ در مقایسه با ۸۸: تماس‌های مردم با ۱۱۰ (فوریت‌های پلیسی) ۹ درصد افزایش داشته و ۲۰ میلیون و ۸ هزار تماس با سامانه ۱۱۰ برقرار شده است.

۲۰۰۰۸۰۰۰ تعداد تماس بافوریت‌های پلیسی

قتل‌های نگران‌کننده خانوادگی

طی سال های گذشته میزان قتل‌های خانوادگی در کشور بسیار رشد کرده و به اعتقاد کارشناسان به مرز نگران‌کننده‌ای رسیده است. قتل زن توسط شوهر، شوهر توسط زن، قتل والدین، فرزندکشی و کشتن بستگان نزدیک، قتل‌های خانوادگی را تشکیل می‌دهند.

در سال ۸۷ آمار قتل در کشور ۱۱ درصد افزایش داشته است.

۱۱ درصد افزایش قتل در سال ۱۳۸۷

آمارهایی مختلف از قتل در سال ۸۷

آخرین آمارهای رسمی مربوط به قتل با جزییات و اما بدون اعلام عدد و رقم به سال ۸۷ بازمی‌گردد. البته به اعتقاد کارشناسان آمارهای قتل و جرائم در کشور بیشتر از آمارهای رسمی است. در سال ۸۷ وقوع ۲۵ درصدی قتل با سلاح گرم بوده. در سال ۸۷ وقوع ۴۲ درصد قتل‌ها با استفاده از سلاح سرد بوده .

قتل‌های خانوادگی در سال ۸۷

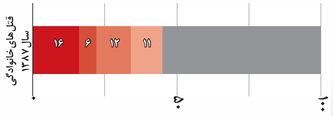

آدم‌ها

« مگه سرم درد می کنه بروم جدا کنم.»،« من که به بینم فقط جیغ می زنم.»،« خیلی وضع بدی شده.»،«هوا تاریک می شود، می ترسم بروم بیرون.»،«اگر من آن جا بودم سری به یکی از دوستام که خبرنگار حوادث است و آشنا دارد زنگ می زدم.»،«خودم آنقدر گرفتاری و بدبختی دارم که دنبال درگیری مردم نمی روم.»،«جدیدها هر شب سر یک چیزی یا یکی دعوا می کنم.»، اصلا اعصاب ندارم.»،«بعد از اینکه فیلم قتل کرج را دیدم یکی از دوستام چاقو گرفت دستش و ادای فیرسه زدن با چاقو را در می آورد.ملا دانست ضربه می زد.»، « چاقو گذاشتم تو گیفم.»،« زود با پلیس باید تماس گرفت.»، « بدرم اسیری فلفل خریده .»،«نگران بچه هام هستم.»،«زیاد تو نخ این جور چیزها نیستم.»،« من که فقط تماشا می کنم.»،«این قتل ها هم روی یقیه.» آدم های شهر از خانه دار،کارمند و کارگر گرفته تا پیر و جوان، زن و مرد، با سواد و بی سواد همه درجمله هایشان بیشتر ازعادی شدن خشونت، بی تفاوتی‌ها، ترس، مشغله های زندگی، رشدعصبانیت می‌گویند.افزایش خشونت درجامعه، تاثیراتی روی مردم دارد تا جایی که سایت اطلاع رسانی پلیس می نویسد:«خشونت احساس ناامنی خاصی را در جامعه تولید می کند.این تاثیردر میان اقشار مختلف شکل های متفاوتی به خود می گیرد. منزوی و مغموم شدن، از بین رفتن شورعشق و زندگی که گاهی منجر به خودکشی می شود، تهیه سلاح و یادگیری راههایی در مواجهه با خشونت های احتمالی از جمله این تاثیرات عمیق است.»

علی‌محمدی مدیرکل مبارزه با جرائم اجتماعی ناجا

راه‌های جلوگیری

کارشناسان راههایی برای جلوگیری ازافزایش خشونت دربین افراد جامعه پیشنهاد می‌کنند که اگر امکانات و شرایطش فراهم شود می‌تواند موثرعمل کند. از جمله این راهها می‌توان به تخلیه انرژی، مذاکره و گفتوگو (مناظره)، جرات‌ورزی، خودآرمبخشی، مشاوره و... اشاره کرد. عواملی که می‌تواند ریشه‌های خشونت را قبل از رشد و همه‌گیرشدن بخشکاند.

آمار زندانیان کشور

تا پایان شهریور ۸۹ آمار کل زندانیان کشور بیش از ۲۰۴ هزار نفر بوده است. این میزان در مقایسه با آمار پایان مردادماه ۸۸، ۳۵/۲ درصد افزایش داشته است.

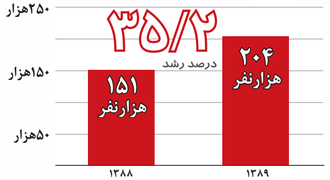

متوسط تعداد زندانی در هر ۱۰۰هزار نفر

ایران از این لحاظ آمار زندانی به ازای هر یکصد نفر در رتبه چهل وپنجم جهان قرار دارد.

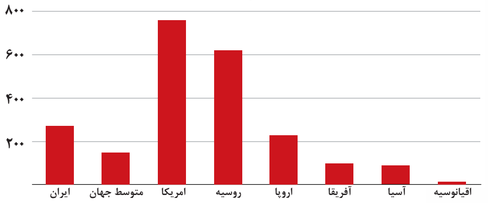

وضعیت سواد مددجویان کودک و نوجوان

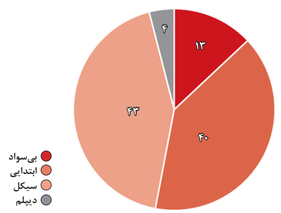

وضعیت مددجویان کودک و نوجوان

بر اساس آمار تحلیلی پنج‌ساله، ۸۸ درصد از نوجوانانی که وارد کانون اصلاح و تربیت می‌شوند بدون سابقه، ۶ درصد با یک‌سال سابقه، ۴ درصد با دو سال سابقه و ۲ درصد بالای یک‌سال سابقه دارند. بیشترین آمار زندانیان کانون اصلاح و تربیت تهران را مجرمانی با جرم‌های سرقت، ضرب و جرح و مواد مخدر تشکیل می‌دهند. آمار بازگشت زندانیان به کانون ۷ تا ۱۲ درصد است.

تعداد مددجویان کودک و نوجوان کشور
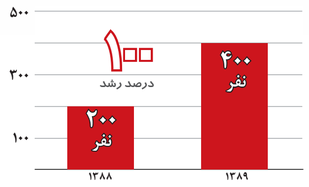
آمار مددجویان کودک و نوجوان در کانون اصلاح و تربیت در تهران امسال دو برابر شده است.